

OPERATIVNI PLAN PRIVATIZACIJE DRŽAVNOG PORTFELJA

Zagreb, listopad 2002.

OPERATIVNI PLAN PRIVATIZACIJE DRŽAVNOG PORTFELJA

1. UVOD

Sukladno točki 7 Operativnog plana provođenje Programa Vlade Republike Hrvatske do kraja 2003 godine koji je usvojen na sjednici održanoj 29. kolovoza Hrvatski fond za privatizaciju je izradio Prijedlog operativnog plana privatizacije državnog portfelja.

Planom je obuhvaćen portfelj kojim se nesmetano može raspolagati (u daljnjem tekstu **raspoloživi državni portfelj**). Raspoloživi portfelj određuje se nakon što se iz njega izdvajaju dionice rezervirane za povrat bivšim vlasnicima kojima je oduzeta imovina, rezervirane dionice zbog sporova, dionice društava koja još nisu procijenila društveni kapital i nemaju rješenje o privatizaciji, te dionice koje su privremeno izuzete iz privatizacije temeljem odluka Vlade Republike Hrvatske.

Radi sagledavanja cjelovitog portfelja, Prijedlogu operativnog plana državnog portfelja prilažemo tablice s podacima o ukupnom portfelju s napomenama o razlozima privremenog ili trajnog izuzeća od privatizacije.

2..MODELI PRIVATIZACIJE I DINAMIKA PRODAJE DIONICA/UDJELA

2.1 Modeli privatizacije

Programom i planom privatizacije državnog portfelja koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske u veljači 2001 i o kojem je raspravljao Hrvatski sabor, bilo je predviđeno deset modela privatizacije državnog portfelja. S obzirom na činjenicu da su tim planom definirani načini raspolaganja dionicama, što uključuje bivše vlasnike, besplatne dodjele, ostvarivanje prava na upis dionica s popustom sukladno odredbama Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, koji su, u najvećem dijelu, izvan utjecaja Hrvatskog fonda za privatizaciju, prilikom izrade ovoga Prijedloga izdvojili smo osnovne modele privatizacije, na koje se svodi usvojenih 10 modela, a to su:

A - prodaja dionica/udjela tehnikom javne dražbe

B -prodaja dionica/ udjela javnim prikupljanjem ponuda

Prodaja dionica/udjela tehnikom javne dražbe provodi se na uređenom tržištu i jamči transparentnost. S obzirom na status društava koja se privatiziraju ovom tehnikom, te posljedično različitim početnim cijenama dražbe i različitim načinima plaćanja, ova se tehnika prodaje provodi u tri varijante - podmodela:

A₁ - Prodaja dionica/udjela tehnikom javne dražbe za podmirenje kapitalnih izdataka

Javna dražba se provodi na Varaždinskoj burzi s početnom cijenom 25% od nominalne, a dionice/odjeli plaćaju se pravima koja radi podmirenja kapitalnih izdataka Ministarstva graditeljstva razvitka i obnove, Ministarstva pomorstva prometa i veza, Ministarstvo pravosuđa uprave i lokalne samouprave i Hrvatskih voda, emitira Ministarstvo financija.

A₂ - Prodaja dionica/udjela tehnikom redovne javne dražbe

Javna dražba provodi se na Zagrebačkoj burzi s početnom cijenom od nominalne do minimalno 25% nominalne.

A₃ - Prodaja dionica/udjela tehnikom konačne javne dražbe

Javna dražba provodi se na Zagrebačkoj burzi s početnom cijenom od 5% nominalne do minimalno 1%.

2.2 Kriteriji za određivanje modela privatizacije

Uvažavajući činjenicu da u društvima u kojima je udio državnog portfelja manji od 50% vrijednosti temeljnog kapitala, Hrvatski fond za privatizaciju niti kao vlasnik dionica, niti kao povjerenik ostalih državnih imatelja dionica nije u mogućnosti realizirati odlučujući upravljački interes. Drugim riječima, Fond svojim odlukama nemože bitno utjecati na promjenu stanja u takvim društvima zbog čega predlažemo da se društva u kojima je udio državnog portfelja do 49,99% vrijednosti temeljnog kapitala privatiziraju tehnikom javne dražbe i to:

A₁ Tehnikom javne dražbe za podmirenje kapitalnih izdataka

Ministarstva graditeljstva razvitka i obnove, Ministarstva pomorstva prometa i veza, Ministarstva pravosuđa i Hrvatskih voda

Hrvatski fond za privatizaciju je još u zakonskoj obvezi osigurati portfelj za ovu namjenu u nominalnoj vrijednosti od 1.979.072.948,00 kuna. Ministarstvo obnove je od tog iznosa ugovorilo radove, a Ministarstvo financija emitiralo 228.441.167 prava za nominalni iznos od 913.764.668,00 kuna koja dosad nisu realizirana. Ministarstvo obnove još nije, ugovorilo poslove s izvođačima radova u nominalnoj vrijednosti od 1.075140.320,00 kuna, a Ministarstvo financija još treba distribuirati 268.785.080 prava.

Operativnim planom privatizacije državnog portfelja za privatizaciju modelom **A₁** - privatizaciju dražbom radi podmirenja kapitalnih izdataka, trenutno je predviđen portfelj nominalne vrijednosti 692.742.938,00 kuna koji trenutno nije dostatan za podmirenje obveze od 913.764.668,00 kuna temeljem emitiranih, a nerealiziranih prava, a koji će se namaknuti iz raskida ugovora i

promjenom modela privatizacije. Društva u kojima državni portfelj ne prelazi 25% vrijednosti temeljnog kapitala, a posluju s dobiti ili nemaju poteškoća u poslovanju, privatiziraju se:

A₂ - Tehnikom redovne javne dražbe

Z privatizaciju ovom tehnikom predviđaju se manji dionički paketi. Odlukom Upravnog odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju određena je najniža početna cijena za prodaju ovom tehnikom u visini od 25% od nominalne. Ukoliko se ne realizira transakcija, portfelj se s redovne javne dražbe prebacuje na javnu dražbu za podmirenje kapitalnih izdataka.

Društva koja posluju s velikim poteškoćama i imaju uvjete za stečaj, privatiziraju se:

A₃ - tehnikom konačne javne dražbe

Za privatizaciju ovom tehnikom odlučujući kriterij nije učešće državnog portfelja u temeljnom kapitalu, već stanj društva. Prodaja u ovim slučajevima predstavlja posljednji pokušaj da novi vlasnik osigura opstanak društva.

Društva u kojima je udio državnog portfelja iznad 49,99% vrijednosti temeljnog kapitala privatiziraju se:

B- tehnikom javnog prikupljanja ponuda

Javno prikupljanje ponuda vode stručne službe Hrvatskog fonda za privatizaciju uz suradnju s nadležnim ministarstvima. Sukladno Zakonu, dionice svih društava nude se na prodaju najprije po nominalnoj vrijednosti, a zatim po diskontiranoj cijeni. Sniženje cijene provodi se sukladno Zakonu i Pravilniku o prodaji dionica/udjela uz suradnju s nezavisnim savjetnikom,

Pored kriterija koji definiraju postotak državnog portfelja u temeljnom kapitalu, važan kriterij odabira modela privatizacije je gospodarski značaj pravne osobe koja se privatizira za okruženje, bilo s aspekta strateške važnosti tog portfelja, bilo sa stajališta broja zaposlenih. To je i razlog što se u predloženim modelima mogu naći društva koja naoko ne udovoljavaju postavljenim kriterijima.

3. PORTFELJ RASPOLOŽIV ZA PRIVATIZACIJU

Od 1067 društava koliko ih se na dan 15. listopada 2002. godine nalazi u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju, za privatizaciju je raspoloživo 748 društava. U 516 društava dionice su rezervirane za povrat bivšim vlasnicima u ukupnom nominalnom iznosu od 2.498.932.886,00 kuna s tim da se u 220 društava nalaze samo dionice rezervirane za bivše vlasnike u nominalnoj vrijednosti od 436.674.630,00 kuna, a u 296 društava u portfelju nominalne vrijednosti 2.062.258.256,00 kuna pored dionica rezerviranih za bivše

vlasnike nalazi se i dio raspoloživog portfelja koji je predviđen za privatizaciju po predloženim modelima.

U 150 društava dionice nisu raspoložive za prodaju iz razloga što su za njih vezani sudski sporovi, što su vezano za njih donesene obvezujuće odluke ili potpisani sporazumi kojima se odgađa privatizacija, što se čekaju odluke Vlade RH vezane za dinamiku privatizacije ili se dionice moraju koristiti za druge svrhe osim prodaje, a na temelju Zakona.

U 51 društvu dio portfelja nije raspoloživ za privatizaciju, a dio se privatizira po nekom od modela što znači da se neka društva pojavljuju više puta u ukupnom zbroju zbog čega broj društava raspoloživih za privatizaciju nije jednak zbroju društava namijenjenih privatizaciji po modelima i neraspoloživog portfelja.

4. MODELI PRIVATIZACIJE

4.1. Model A - privatizacija tehnikom javne dražbe

Zbog specifičnog stanja svakog pojedinog društva, interesa investitora i obveza koje mora ispuniti Fond vezano za Zakon o izvršenju državnog proračuna privatizacija tehnikom javne dražbe provodi se u tri varijante, s različitim početnim cijenama i načinom plaćanja i to:

4.1.1. A₁ - Privatizacija tehnikom javne dražbe za podmirenje kapitalnih izdataka

Za privatizaciju ovim modelom predviđeno je 330 društava iz državnog portfelja ukupne nominalne vrijednosti 692.742.938,00 kuna uglavnom s učešćem državnog portfelja do 49,99% u temeljnom kapitalu s iznimkom 11 društava u kojima je učešće državnog portfelja u temeljnom kapitalu 50 ili veće od 50%. Radi se ili o portfelju manje vrijednosti za koji nije isplativa objava natječaja za prikupljanje ponuda, ili o društvima koja su stekla stečajne uvjete te ih treba žurno privatizirati.

Operativnim planom privatizacije po ovom modelu nisu predviđeni rokovi u kojima će se dionice svakog pojedinog društva ponuditi na dražbi iz razloga što je nemoguće unaprijed predvidjeti dinamiku kojom će Hrvatski fond za privatizaciju u kojem društvu uspjeti pribaviti sve potrebne suglasnosti koje prethode prodaji.

Zbog toga se ovim planom predlaže da se mjesečno prodaji izloži 30 društava po ovom modelu.

4.1.2. A₂ - Privatizacija tehnikom redovne javne dražbe

Za privatizaciju ovim modelom predviđena su 255 društva ukupne nominalne vrijednosti 456.388.425,00 kuna uglavnom s učešćem državnog portfelja do 25%% u temeljnom kapitalu. Društva predviđena za redovnu javnu dražbu u

pravilu posluju pozitivno pa se izlažu prodaji najprije po nominalnoj vrijednosti. Kako se radi o portfelju koji se kreće od 0,1 do 25%% vrijednosti temeljnog kapitala, interes potencijalnih investitora zavisi o vlasničkoj strukturi društva, interesu pojedinih vlasnika da postanu većinski ili se radi tek o nekoliko dionica koje većinski vlasnik kupuje radi zaokruženja i tako većinskog paketa.

4.1.3. A₃ - Privatizacija tehnikom konačne javne dražbe

Za privatizaciju ovim modelom predviđena su 72 društva ukupne nominalne vrijednosti 64.511.351,00 kuna. Ovim modelom, neovisno o postotku državnog portfelja u temeljnom kapitalu, privatiziraju se društva u kojima su se stekli stečajni uvjeti, a za koje je pismo namjere predao zainteresirani investitor. U dosadašnjoj praksi ovaj model privatizacije pokazao se vrlo uspješnim jer je brzom privatizacijom od stečaja na ovaj način spašeno 64 od 79 društava koje su na ovaj način privatizirane.

Operativnim planom privatizacije po modelu A₂ i A₃ nisu predviđeni rokovi u kojima će se dionice svakog pojedinog društva ponuditi na dražbi iz razloga što je nemoguće unaprijed predvidjeti dinamiku kojom će Hrvatski fond za privatizaciju u kojem društvu uspjeti pribaviti sve potrebne suglasnosti koje prethode prodaji.

Zbog toga se ovim planom predlaže da se mjesečno, po ova dva modela prodaji izloži 20 društava (15+5).

4.2. Privatizacija tehnikom javnog prikupljanja ponuda

Prema ovom modelu privatizira se 91 društava ukupne nominalne vrijednosti 11.745.066.379,00 kuna uglavnom s učešćem državnog portfelja u temeljnom kapitalu većim od 49,99%. Iznimno, po ovom modelu privatizira se i 14 društava u kojima državni portfelj ne prelazi 49,99%. Radi se o društvima ili velike vrijednosti ili društvima za koje postoji jak interes investitora.

Modelom prodaje javnim prikupljanjem ponuda privatizira se portfelj koji obuhvaća društva koja su od strateške važnosti ili za Republiku Hrvatsku, županiju ili granu na koju se odnose. U pravilu radi se o društvima koja su opterećena nasljeđenim problemima koji se djelomično rješavaju kroz programe koje je usvojila Vlada RH (nagodbe s vjerovnicima sukladno Zakonu, financijske konsolidacije na prijedlog nadležnih ministarstava i sl.). Privatizacija ovih društava iziskuje specifičan pristup svakom pojedinom društvu zbog uvjeta koji se moraju definirati u okviru ponudbene dokumentacije.

Postupke utvrđivanja uvjeta natječaja određuje Upravni odbor Fonda dogovorno s nadležnim ministarstvom, ili za društva značajna za Republiku Hrvatsku, Vlada RH.

Operativnim planom privatizacije državnog portfelja prema modelu javnog prikupljanja ponuda predloženi su rokovi u kojima se Hrvatski fond za privatizaciju obvezuje započeti postupak objave ponude za svako pojedino društvo. Iz prijedloga plana je vidljivo da se planira objava prosječno 6 tendera mjesečno. Prilikom predlaganja prioriteta za objavu unutar ovog modela, vodilo se računa o poslovnom položaju društva koje se privatizira, te data prednost društvima koja bez brze privatizacije nisu u stanju opstati.

Za dio društava predloženih za privatizaciju ovim modelom rokovi za objavu natječaja nisu definirani jer je za to neophodna odluka Vlade RH.

5. ZAKLJUČAK

Operativni plan privatizacije raspoloživog državnog portfelja izrađen je uvažavajući kriterije postotka državnog portfelja u temeljnom kapitalu, mogućnosti utjecaja na upravljanje društvom, stanja društava koja se privatiziraju, interes tržišta, obveze koje Hrvatski fond za privatizaciju ima u pogledu raspolaganja dionicama, Zakon i Pravilnik .

Iz predložene dinamike vidljivo je da se u idealnim uvjetima (završetak transakcije potpisom ugovora temeljem prve objave) raspoloživi portfelj od 748 društava može privatizirati za 18 mjeseci računajući predloženu dinamiku po svim modelima.

Radi preglednosti Operativnog plana prijedlogu plana prilažu se tablice:

- 1. Operativni plan privatizacije državnog portfelja po modelima**
Tablica sadrži podatke o ukupnom portfelju, portfelju raspoloživom za privatizaciju, predloženim modelima privatizacije i razlozima neraspoloživosti dijela portfelja za privatizaciju
- 2. Operativni plan privatizacije državnog portfelja do 49,99% učešća države u temeljnom kapitalu - po modelima**
Tablica sadrži podatke o svim društvima koja su trenutno u državnom portfelju s učešćem državnog portfelja u temeljnom kapitalu do 49,99%.
- 3. Operativni plan privatizacije državnog portfelja do 50-100% učešća države u temeljnom kapitalu - po modelima**
Tablica sadrži podatke o svim društvima društava koja su trenutno u državnom portfelju s učešćem državnog portfelja u temeljnom kapitalu od 50 do 100% vrijednosti temeljnog kapitala.
- 4. Neraspoloživi državni portfelj - rezervacije po rješenju**
Tablica sadrži podatke o portfelju koji nije raspoloživ za privatizaciju zbog rezervacija za bivše vlasnike.
- 5. Neraspoloživi državni portfelj - ostali razlozi**
Tablica sadrži podatke o portfelju koji nije raspoloživ za privatizaciju iz različitih razloga koji su navedeni za svako pojedino društvo.

6. Operativni plan privatizacije tehnikom javne dražbe MODEL A

Tablica sadrži podatke o svim društvima koja se privatiziraju modelom javne dražbe s naznačenim podmodelima i raspoloživom portfelju za privatizaciju po ovom modelu uključujući i njegove podmodele.

7. Operativni plan privatizacije tehnikom javne dražbe za podmirenje kapitalnih izdataka MODEL A₁

Tablica sadrži podatke o raspoloživom portfelju za privatizaciju podmirenjem kapitalnih izdataka.

8. Operativni plan privatizacije tehnikom redovne javne dražbe MODEL A₂

Tablica sadrži podatke o raspoloživom portfelju za privatizaciju po ovom modelu

9. Operativni plan privatizacije tehnikom konačne javne dražbe MODEL A₃

Tablica sadrži podatke o raspoloživom portfelju za privatizaciju po ovom modelu

10. Operativni plan privatizacije tehnikom javnog prikupljanja ponuda MODEL B

Tablica sadrži podatke o raspoloživom portfelju za privatizaciju na ovaj način kao i rokove objave natječaja za svako pojedino društvo.

Predlažemo Upravnom odboru Hrvatskog fonda za privatizaciju da prihvati predložene modele i dinamiku privatizacije i uputi ih Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.

ZAMJENIK PREDsjedNIKA

Krešimir Starčević